

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ **2026**

Chișinău

**cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului
(revizuirea cadrului normativ conex navigabilității aeronavelor, a
produselor, pieselor și echipamentelor aferente și a aeronavelor fără pilot la bord)**

În temeiul art. 20 alin.(5) din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.95-104, art.189), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Hotărârea Guvernului nr. 91/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 118-121, art. 272), se modifică după cum urmează:

1.1. în denumire și întreg textul hotărârii, denumirea „Regulamentului privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție”, la orice formă gramaticală, va avea următorul cuprins:

„Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, a pieselor, a echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare, precum și privind cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție”, la forma gramaticală corespunzătoare;

1.2. în Regulament:

1.2.1. clauza de armonizare va avea următorul cuprins:

„Prezenta hotărâre transpune REGULAMENTUL (UE) NR. 748/2012 al Comisiei din 3 august 2012 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, a pieselor, a echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare, precum și privind cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție (reformare), **CELEX: 32012R0748**, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr.224/1 din 21 august 2012, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/2293 al Comisiei din 10 noiembrie 2025 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203 în ceea ce privește cerințele aplicabile organizațiilor care fac obiectul unei declarații și de rectificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011, (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 139/2014, (UE) nr. 1321/2014, (UE) 2015/340 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373.”;

1.2.2. la punctul 1:

1.2.2.1. textul punctului 1 va avea următorul cuprins:

„1. Prezentul Regulament stabilește cerințe tehnice și proceduri administrative privind certificarea în materie de navigabilitate și de protecție a mediului sau privind declarația de conformitate a produselor, pieselor, echipamentelor, unităților de control și monitorizare și componentelor unităților de control și monitorizare, specificând:”;

1.2.2.2. subpunctele 6) și 7) se substituie cu textele:

„6) identificarea produselor, a pieselor, a echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare;

7) certificarea anumitor piese, echipamente și componente ale unităților de control și monitorizare;”

1.2.3. la punctul 2:

1.2.3.1. se modifică textele următoarelor noțiuni, vor avea următorul cuprins:

„*partea 21* – cerințele și procedurile pentru certificarea aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare, precum și pentru certificarea organizațiilor de proiectare și producție prevăzute în anexa nr. 1 (*partea 21*) la prezentul Regulament”;

„*partea 21 Light* - cerințele și procedurile pentru certificarea sau declarația de conformitate a proiectului aeronavelor, altele decât aeronavele fără pilot la bord, destinate în principal activităților sportive și utilizării în scopuri recreative și produselor și pieselor aferente, precum și pentru declarația privind capacitatea de proiectare și de producție a organizațiilor prevăzute în anexa nr. 1b (*partea 21 Light*) la prezentul regulament;”

„*articol* - orice piesă și echipament destinat utilizării la bordul aeronavelor civile și orice componentă a unităților de control și monitorizare;”

1.2.3.2. se completează cu următoarele noțiuni, vor avea următorul cuprins:

„unitate de control și monitorizare (CMU) - echipamentele utilizate pentru controlul și monitorizarea de la distanță a aeronavelor fără pilot la bord;

componentă a unității de control și monitorizare - orice element al unității de control și monitorizare;

instalare a unității de control și monitorizare - proces de integrare a componentelor unității de control și monitorizare într-un mediu fizic eligibil în acest scop în conformitate cu un set de instrucțiuni de instalare și testare, astfel încât unitatea de control și monitorizare instalată să poată fi utilizată pentru operarea unei aeronave fără pilot la bord;

sistem de aeronave fără pilot la bord (UAS) - o aeronavă fără pilot la bord, și unitatea sa de control și monitorizare;

aeronavă capabilă de VTOL (VCA) - o aeronavă acționată de un motor, mai grea decât aerul, alta decât un avion sau un giravion, capabilă să efectueze decolări și aterizări verticale cu ajutorul unor unități de portanță și propulsie utilizate pentru a asigura sustentanța în timpul decolării și aterizării.”

1.2.4. titlul Capitolului II va avea următorul cuprins:

„Capitolul II

Certificarea produselor, a pieselor, a echipamentelor, a unității de control și monitorizare și a componentelor unității de control și monitorizare”

1.2.5. la punctul 3 cuvintele „produse, piese și echipamente” se substituie cu cuvintele „produse, piese, echipamente, unități de control și monitorizare și componentele unităților de control și monitorizare”;

1.2.6. punctul 4 va avea următorul cuprins:

„4. Prin derogare de la pct. 3, certificatele pot fi eliberate în mod alternativ, astfel cum se specifică în anexa nr. 1b (partea 21 Light), altele decât aeronavele fără pilot la bord:

(a) un avion cu masa maximă la decolare (MTOM) mai mică sau egală cu 2 000 kg și cu o configurație maximă operațională a locurilor pentru pasageri de patru locuri;

(b) un planor sau un motoplanor cu MTOM mai mică sau egală cu 2 000 kg;

(c) un balon;

(d) un dirijabil cu aer cald;

(e) un dirijabil cu gaz pentru pasageri proiectat pentru cel mult patru persoane;

(f) un giravion cu MTOM mai mică sau egală cu 1 200 kg și cu o configurație maximă operațională a locurilor pentru pasageri de patru locuri;

(g) un motor cu piston sau o elice cu pas fix destinată instalării pe o aeronavă menționată la literele (a)-(f); sau

(h) un autogir.”

1.2.7. la punctul 5 după cuvintele „pentru următoarele produse” se completează cu cuvintele „, altele decât aeronavele fără pilot la bord ”;

1.2.8. la punctul 8 cuvintele „produselor, pieselor și echipamentelor” se substituie cu cuvintele „produselor, a pieselor a echipamentelor a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare”;

1.2.9. la punctul 11 cuvintele „produsul, piesa și echipamentul” se substituie cu cuvintele „produsul, piesa, echipamentul, unitatea de control și monitorizare și componenta unității de control și monitorizare”;

1.2.10. la punctul 12, în prima propoziție cuvintele „produselor, pieselor și echipamentelor” se substituie cu cuvintele „produselor, pieselor, echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare”, iar în a doua propoziție cuvintele „pieselor sau al echipamentelor” se substituie cu cuvintele „pieselor, echipamentelor sau componentelor unităților de control și monitorizare”;

1.2.11. la punctul 13 cuvintele „produsul, piesa și echipamentul” se substituie cu cuvintele „produsul, piesa, echipamentul unitatea de control și monitorizare și componenta unității de control și monitorizare”;

1.2.12. punctul 15 va avea următorul cuprins:

„**15.** Prin derogare de la pct. 12, o organizație al cărei sediu principal de activitate se află în RM și care este responsabilă cu fabricarea produselor în conformitate cu pct. 4 și 5 și a pieselor acestora își poate demonstra, în mod alternativ, capacitatea în conformitate cu anexa nr. 1b (partea 21 Light). Nu este necesar să se demonstreze capacitatea în cazul fabricării de piese care sunt eligibile, în conformitate cu anexa nr. 1b (partea 21 Light), în vederea instalării pe un produs certificat de tip sau pe o aeronavă care a făcut obiectul unei declarații de conformitate a proiectului, fără a fi necesar să fie însoțite de un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1AAC).”

1.2.13. punctul 16 se abrogă;

1.2.14. titlul Anexei nr. 1 la Regulament va avea următorul cuprins:

„PARTEA 21

Certificarea aeronavelor și a produselor, a pieselor, a echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare, precum și a organizațiilor de proiectare și producție”

1.2.15. punctul 21.A.2 va avea următorul cuprins:

„**21.A.2 Angajament din partea unei persoane, alta decât solicitantul sau titularul unui certificat**

Acțiunile care trebuie întreprinse și obligațiile care trebuie asumate de către deținătorul sau solicitantul unui certificat pentru un produs, o piesă un echipament, o unitate de control și monitorizare (CMU) sau o componentă de CMU în temeiul prezentei secțiuni pot fi întreprinse și asumate în numele său de altă persoană fizică sau juridică, cu

condiția ca deținătorul sau solicitantul certificatului respectiv să demonstreze că a încheiat un acord cu cealaltă persoană, astfel încât obligațiile deținătorului să fie îndeplinite în mod corespunzător.”

1.2.16. punctul 21.A.3A Sistemul de raportare:

1.2.16.1. la litera (a):

1.2.16.1.1. la subpunctul 1 subpunctul (i) cuvintele „produsului, piesei sau echipamentului” se substituie cu cuvintele „produsului, a piesei, a echipamentului, a UAS-ului, a CMU sau a componentei CMU”;

1.2.16.1.2. subpunctul 2 va avea următorul cuprins:

„2. pun la dispoziția operatorilor aerieni cunoscuți ai produsului, a piesei, a echipamentului, a UAS-ului, a CMU sau a componentei CMU și, la cerere, la dispoziția oricărei persoane autorizate în conformitate cu altor acte delegate sau de punere în aplicare, informațiile cu privire la sistemul instituit în conformitate cu subpct. 1 și la modul de furnizare a rapoartelor și a informațiilor referitoare la avarii, funcționare defectuoasă, defecte sau alte evenimente de aviație civilă menționate la subpunctul 1 punctul (i);”

1.2.16.1.3. la subpunctul 3 cuvintele „un produs, o piesă sau un echipament” se substituie cu cuvintele „un produs, o piesă, un echipament, un UAS, o CMU sau o componentă de CMU”;

1.2.16.2. la litera (b) cuvintele „un produs, o piesă sau un echipament” se substituie cu cuvintele „un produs, o piesă un echipament, un UAS, o CMU sau o componentă de CMU”;

1.2.16.2.1. la litera (b) subpunctul 1 după cuvântul „obligatorie” se completează cu cuvintele „în conformitate cu subpunctele 2 și 3 de la prezenta literă”;

1.2.16.2.2. la subpunctul 2 cuvintele „produse, piese sau echipamente” se substituie cu cuvintele „, produse, piese, echipamente, UAS-uri, CMU-uri sau componente de CMU”;

1.2.16.2.3. la subpunctul 4 cuvintele „produse, piese sau echipamente” se substituie cu cuvintele „, produse, piese, echipamente, UAS-uri, CMU-uri sau componente de CMU”;

1.2.17. la punctul 21.A.3B Dispoziții privind navigabilitatea:

1.2.17.1. la litera (a) cuvintele „o aeronavă” și „al aeronavei” se substituie cu cuvintele „o aeronavă sau cu o CMU” și respectiv „al aeronavei, al UAS sau al CMU”;

1.2.17.2. litera (b) va avea următorul cuprins:

„(b) AAC emite dispoziții privind navigabilitatea atunci când:

1. AAC a stabilit existența unor condiții care afectează siguranța unei aeronave, a unui UAS sau a unei CMU din cauza unei deficiențe a aeronavei în sine ori a unui motor, a unei elice, a unei piese sau a unui echipament instalat la bord, sau din cauza unei deficiențe a CMU sau a unei componente de CMU; și

2. există posibilitatea ca acele condiții să existe sau să apară și la alte aeronave, UAS-uri sau CMU-uri.”;

1.2.17.3. la litera (c) subpunctul 2 cuvintele „ai produsului, piesei sau echipamentului” se substituie cu cuvintele „ai produsului, a piesei, a echipamentului, a UAS-ului, a CMU sau a componentei de CMU”;

1.2.17.4. la litera (d) subpunctele 2 – 5 vor avea următorul cuprins:

- „2. identificarea aeronavei sau a CMU afectate;
3. acțiunea sau acțiunile necesare;
4. termenul de executare a acțiunii sau acțiunilor necesare;
5. data intrării în vigoare a directivei privind navigabilitatea.”

1.2.18. la punctul 21.A.4 Coordonare între proiectare și producție, la litera (b) cuvintele „produsului, piesei sau echipamentului” se substituie cu cuvintele „produsului, a piesei, a echipamentului, a UAS-ului, a CMU sau a componentei de CMU.”

1.2.19. la punctul 21.A.5. Evidența documentelor:

1.2.19.1. titlul se modifică după cum urmează: „21.A.5 Păstrarea evidențelor”;

1.2.19.2. literele (a) (b) și (c) vor avea următorul cuprins:

„(a) atunci când proiectează un produs, o piesă, un echipament, un UAS, o CMU sau o componentă de CMU ori modifică sau repară un astfel de produs, instituie un sistem de păstrare a evidențelor, păstrează informațiile/datele de proiectare relevante; informațiile/datele respective sunt puse la dispoziția AAC pentru a furniza informațiile/datele necesare pentru a asigura continuitatea navigabilității produsului, a piesei, a echipamentului, a UAS-ului, a CMU sau a componentei de CMU, valabilitatea continuă a datelor privind conformitatea operațională și conformitatea cu cerințele aplicabile privind protecția mediului;

(b) atunci când produc un produs, o piesă un echipament, un UAS, o CMU sau o componentă de CMU, înregistrează detaliile procesului de producție relevante pentru conformitatea produsului, a piesei, a echipamentului, a UAS-ului, a CMU sau a componentei de CMU cu datele de proiectare aplicabile și cerințele impuse partenerilor și furnizorilor lor și pun aceste date la dispoziția AAC pentru a furniza informațiile necesare ca să asigure continuitatea navigabilității produsului, a piesei, a echipamentului, a UAS-ului, a CMU sau a componentei de CMU;

(c) în ceea ce privește permisele de zbor:

1. păstrează documentele întocmite pentru a stabili și a justifica condițiile de zbor și le pun la dispoziția AAC pentru a furniza informațiile necesare ca să asigure continuitatea navigabilității aeronavei, a UAS-ului sau a CMU;

2. atunci când eliberează un permis de zbor în temeiul prerogativelor organizațiilor aprobate, păstrează documentele aferente, inclusiv înscrisurile realizate după efectuarea inspecțiilor și documentele care susțin aprobarea condițiilor de zbor și eliberarea permisului de zbor, și le pun la dispoziția AAC pentru a furniza informațiile necesare ca să asigure continuitatea navigabilității aeronavei, a UAS-ului sau a CMU;”

1.2.20. punctul 21.A.6 Manuale va avea următorul cuprins:

„**21.A.6 Manuale**

Deținătorul unui certificat de tip, al unui certificat de tip restrictiv sau al unui certificat de tip suplimentar are următoarele obligații:

(a) întocmește, păstrează și actualizează originalele tuturor manualelor sau ale variantelor de manuale prevăzute de baza de certificare de tip aplicabilă, de baza de certificare aplicabilă pentru datele privind conformitatea operațională și de cerințele de protecție a mediului aplicabile produsului, UAS-ului, CMU sau articolului respectiv și, la cerere, furnizează copii AAC;

(b) pentru aeronavele fără pilot la bord, stabilește dacă este necesară instalarea unei CMU într-un mediu fizic și furnizează operatorului toate instrucțiunile necesare pentru instalarea CMU și pentru darea în exploatare a CMU instalate în conformitate cu partea ML.UAS din Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative pentru continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizațiilor, personalului, precum și cerințe pentru autoritățile competente.”;

1.2.21. la punctul 21.A.7 Instrucțiuni pentru continuitatea navigabilității:

1.2.21.1. la litera (a) cuvintele „de aeronavă și oricărei piese asociate acestea pe întregul ciclu de exploatare a aeronavei” se substituie cu textul „de aeronavă, de UAS și de CMU și oricărei piese sau componente de CMU asociate acestea pe întreg ciclu de exploatare al aeronavei sau al UAS”;

1.2.21.2. la litera (b) subpunctele 1 – 3 vor avea următorul cuprins:

„1. unui certificat de tip sau al unui certificat de tip restrictiv, la dispoziția fiecărui proprietar cunoscut al unuia sau mai multor produse, UAS-uri sau CMU-uri la livrarea acestora sau la eliberarea primului certificat de navigabilitate sau a primului certificat de navigabilitate restrictiv pentru aeronava afectată, reținându-se momentul care survine mai târziu;

2. unui certificat de tip suplimentar sau a unei aprobări de modificare de proiect, la dispoziția tuturor operatorilor aerieni cunoscuți ai produsului, ai UAS-ului sau ai CMU afectate de modificare, la punerea în serviciu a produsului modificat sau a CMU modificate;

3. unei aprobări de proiect de reparație, la dispoziția tuturor operatorilor aerieni cunoscuți ai produsului sau ai CMU afectate de reparație, la darea în exploatare a produsului sau a CMU care face obiectul proiectului de reparație. Produsul, piesa, echipamentul, CMU sau componenta de CMU reparată poate fi repus în serviciu înainte de finalizarea instrucțiunilor corespunzătoare pentru continuitatea navigabilității, însă numai pe o perioadă de exploatare limitată și cu acordul AAC.”;

1.2.21.3. la litera (c) cuvintele „a produsului sau a produsului modificat” se substituie cu cuvintele „a produsului sau a CMU, sau a produsului modificat sau a CMU modificate”;

1.2.21.4. la litera (d) cuvintele „ai produsului afectat” se substituie cu cuvintele „ai produsului, ai UAS-ului sau ai CMU afectate”;

1.2.22. la punctul 21.A.9 Acces și investigații, cuvintele „produs, piesă și echipament” se substituie cu cuvintele „produs, piesă, echipament, CMU, componentă de CMU”;

1.2.23. la punctul 21.A.11 Domeniu de aplicare, în text, cuvântul „produse” se substituie cu cuvintele „produse și CMU-uri”;

1.2.24. punctul 21.A.15 Cerere:

1.2.24.1. la litera (b) cuvintele „privind produsul” se substituie cu cuvintele „privind produsul, UAS-ul sau CMU”, cuvintele „utilizarea prevăzută a produsului” se exclud;

1.2.24.1.1. la subpunctul 3 cuvântul „a produsului” se substituie cu cuvintele „a produsului, a UAS-ului sau a CMU”;

1.2.24.1.2. la subpunctul 6 cuvintele „siguranței produsului sau asupra protecției mediului” se substituie cu cuvintele „siguranței produsului sau a UAS-ului sau asupra compatibilității mediului sau asupra siguranței CMU”;

1.2.24.2. la litera (e) cuvintele „un avion” se substituie cu cuvintele „o aeronavă” și „produsul său” cu cuvintele „produsul, UAS-ul sau CMU”;

1.2.25. punctul 21.A.19 Modificări care necesită un nou certificat de tip, se completează cu un aliniat nou și va avea următorul cuprins:

„Orice persoană fizică sau juridică care propune modificarea unui UAS sau a unei CMU trebuie să solicite un nou certificat de tip în cazul în care AAC consideră că amploarea modificării proiectului impune o investigație completă a conformității cu baza aplicabilă a certificării de tip.”;

1.2.26. punctul 21.A.20 Demonstrarea conformității cu baza certificării de tip, cu baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cu cerințele de protecție a mediului, la litera (d) subpunctul 2 cuvântul „produsului” se substituie cu cuvintele „produsului, a UAS sau a CMU”;

1.2.27. punctul 21.A.21 Cerințe pentru eliberarea unui certificat de tip sau a unui certificat de tip restrictiv:

1.2.27.1. la litera (a) cuvintele „al produsului” se substituie cu cuvintele „al produsului sau al CMU”;

1.2.27.1.1. la litera (a) subpunctul 3 se modifică și se completează cu subpunctul 4 și va avea următorul cuprins:

„3. pentru un certificat de tip al aeronavei sau un certificat de tip restrictiv, să demonstreze că motorul sau elicea sau ambele, dacă sunt instalate pe aeronavă:

(i) dispun de un certificat de tip eliberat sau stabilit în conformitate cu prezentul regulament; sau

(ii) sunt conforme cu baza certificării de tip a aeronavei stabilită pentru alte aeronave decât aeronavele fără pilot la bord sau cu baza certificării de tip UAS pentru

aeronavele fără pilot la bord și cu cerințele de protecție a mediului indicate și notificate de AAC ca fiind necesare pentru a garanta siguranța în zbor a aeronavei;

4. pentru un certificat de tip sau un certificat de tip restrictiv al unei aeronave fără pilot la bord:

(i) să demonstreze conformitatea cu baza certificării de tip UAS în conformitate cu punctul 21.B.80;

(ii) să demonstreze că CMU deține un certificat de tip eliberat în conformitate cu prezentul regulament, dacă CMU a fost certificată separat de aeronava fără pilot la bord.”;

1.2.28. la punctul 21.A.31 Proiectul de tip:

1.2.27.1. litera (a):

1.2.27.1.1. la subpunctul 1 cuvintele „ale produsului” se substituie cu cuvintele „ale produsului, ale UAS-ului sau ale CMU”;

1.2.27.1.2. la subpunctul 2 cuvintele „ale produsului” se substituie cu cuvintele „ale produsului sau ale CMU” și „conformității produsului” se înlocuiește cu cuvintele „conformității produsului sau a CMU”;

1.2.27.1.3. la subpunctul 4 cuvintele „ale unor produse” se substituie cu cuvintele „ale unor produse sau CMU”;

1.2.29. la punctul 21.A.33 Inspecții și încercări litera (b) subpunctul 1(ii) cuvintele „piesele produselor” se substituie cu cuvintele „piesele produselor și ale componentelor CMU”;

1.2.30. punctul 21.A.35 Încercări în zbor:

1.2.30.1. la litera (b) subpunctele 1 și 2 vor avea următorul cuprins:

„1. conformitate cu cerințele aplicabile privind omologarea de tip și protecția mediului; și

2. dacă există asigurări rezonabile că aeronava, piesele și echipamentele sale, UAS sau CMU sunt fiabile și funcționează în mod corespunzător astfel încât aeronava, UAS și CMU să fie certificate în temeiul prezentei anexe, cu excepția:

(i) planoarelor, altele decât planoarele fără pilot la bord, și a planoarelor motorizate, altele decât planoarele motorizate fără pilot la bord;

(ii) baloanelor și dirijabilelor din categoria ELA1 sau ELA2;

(iii) avioanelor, altele decât avioanele fără pilot la bord, cu o masă maximă la decolare (MTOM) de 2 722 kg sau mai mică.”;

1.2.30.2. la litera (f) subpunctele 1 și 2 vor avea următorul cuprins::

„1. pentru aeronave, altele decât aeronavele fără pilot la bord:

(i) orele de zbor pe care AAC le consideră necesare pentru a se asigura că operarea lor în condiții de siguranță este demonstrată înainte ca aeronava să fie dată în exploatare, iar acestea trebuie să fie în număr de cel puțin 150 de ore;

(ii) în particular, pentru aeronavele echipate cu motoare cu turbină dintr-o categorie neutilizată anterior pe o aeronavă certificată de tip, cel puțin 300 de ore de funcționare cu toate motoarele pornite, conform certificatului de tip;

2. pentru UAS și CMU, orele de zbor pe care AAC le consideră necesare, având în vedere gradul de complexitate a proiectării aeronavei și a CMU și riscul acestora pentru siguranță, pentru a se asigura că operarea lor în condiții de siguranță este demonstrată înainte ca aeronava și CMU să fie date în exploatare.”;

1.2.31. la punctul 21.A.41 Certificatul de tip cuvintele „pentru produs” se substituie cu cuvintele „pentru produs, UAS sau CMU”;

1.2.32. punctul 21.A.90B Modificări standard, la litera (a) subpunctul va avea următorul cuprins:

„1. în legătură cu:

- (i) avioane cu o masă maximă la decolare (MTOM) de 5 700 kg sau mai mică;
- (ii) giravioane cu MTOM de 3 175 kg sau mai mică;
- (iii) plane, motoplane, baloane și dirijabile, astfel cum sunt definite în ELA1 sau ELA2;
- (iv) aeronave capabile de VTOL cu MTOM de 5 700 kg sau mai mică.”;

1.2.33. la punctul 21.A.91 Clasificarea modificărilor certificatului de tip, a doua propoziție va avea următorul cuprins:

„O „modificare minoră” nu are un efect semnificativ asupra masei, centrului, rezistenței structurale, fiabilității, caracteristicilor operaționale, a nivelurilor certificate de zgomot și emisii, a datelor privind conformitatea operațională sau altor caracteristici care afectează navigabilitatea sau compatibilitatea cu mediul al produsului sau a UAS-ului sau nu are niciun efect semnificativ asupra fiabilității, caracteristicilor operaționale sau a altor caracteristici care afectează navigabilitatea CMU.”;

1.2.34. punctul 21.A.93 Solicitarea unui certificat:

1.2.34.1. la litera (b):

1.2.34.1.1. subpunctul 1(i) și (ii) cuvântul „produsului” se substituie cu cuvintele „produsului, ale UAS sau ale CMU”;

1.2.34.1.2. la subpunctul 3(iii) cuvintele „produsului sau asupra protecției mediului” se substituie cu cuvintele „produsului sau a UAS-ului sau asupra compatibilității cu mediul sau asupra siguranței CMU”;

1.2.35. punctul 21.A.95 Cerințe pentru aprobarea unei modificări minore:

1.2.34.1. la litera (b):

1.2.34.1.1. subpunctul 3 va avea următorul cuprins:

„3. atunci când a fost declarată conformitatea cu baza certificării de tip și cu cerințele de protecție a mediului aplicabile în conformitate cu subpunctul 1, iar justificările conformității au fost înregistrate în documentele de conformitate; și”;

1.2.34.1.2. la subpunctul 4 cuvântul „produsului” se substituie cu cuvintele „produsului sau a CMU”;

1.2.36. punctul 21.A.101 Baza certificării de tip, baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională și cerințele de protecție a mediului pentru o modificare majoră a unui certificat de tip:

1.2.36.1. la litera (a) în prima propoziție cuvintele „aplicabile produsului modificat” se substituie cu cuvintele „aplicabile produsului, UAS-ului sau CMU modificate”; în a treia propoziție cuvintele „produsul modificat” se substituie cu cuvintele „produsul modificat sau UAS modificat”;

1.2.36.2. la litera (b):

1.2.36.2.1. subpunctul 1 cuvintele „al produsului” se substituie cu cuvintele „al produsului sau al CMU”; criteriul (ii) va avea următorul cuprins:

„(ii) nu mai sunt valabile premisele utilizate pentru certificarea produsului, a UAS-ului sau a CMU ce urmează a fi modificată;”

1.2.36.2.2. la subpunctul 2 cuvintele „piesă sau echipament” se substituie cu cuvintele „piesă, echipament sau componentă de CMU”;

1.2.36.2.3. la subpunctul 3 cuvintele „piesă sau echipament vizat” se substituie cu cuvintele „piesă, echipament sau componentă de CMU vizat(ă)” și cuvintele „al produsului modificat” se substituie cu cuvintele „al produsului modificat, al UAS modificat sau al CMU modificate”;

1.2.37. punctul 21.A.115 Cerințe pentru aprobarea unor modificări majore în ceea ce privește forma unui certificat de tip suplimentar:

1.2.37.1. titlul va avea următorul cuprins:

„21.A.115 Cerințe pentru aprobarea unor modificări majore sub forma unui certificat de tip suplimentar”:

1.2.37.2. la litera (b) subpunctul 5(ii) cuvintele „produsul modificat” se substituie cu cuvintele „produsul modificat, a UAS modificat sau a CMU modificate”;

1.2.38. punctul 21.A.117 Modificarea părții din produs care face obiectul certificatului de tip suplimentar:

1.2.38.1. la litera (a) cuvintele „a părții din produs” se substituie cu cuvintele „ale părții produsului, a UAS-ului sau a CMU”;

1.2.38.2. la litera (b) cuvintele „a părții produsului” se substituie cu cuvintele „a părții produsului, a UAS-ului sau a CMU”;

1.2.38.3. la litera (c) cuvintele „la acea parte a unui produs” se substituie cu cuvintele „a părții unui produs, a unui UAS sau a unei CMU”;

1.2.39. punctul 21.A.118A Obligații și marcaj PA, la litera (a) subpunctul 2 cuvintele „punctul 21.A.115 litera (d) punctul 2” se substituie „punctul 21.A.115 litera (b) subpunctul 5 punctul (ii);”

1.2.40. punctul 21.A.121 Domeniu de aplicare:

1.2.40.1. la litera (a) cuvintele „produsul, piesei sau echipamentului” se substituie cu cuvintele „produsul, a piesei, a echipamentului, a CMU sau a componentei de CMU”;

1.2.40.2. litera (b) va avea următorul cuprins:

„(b) Prezentul capitol stabilește obligațiile producătorului unui produs, al unei piese, al unui echipament, al unei CMU și al unei componente de CMU fabricate în temeiul prezentului capitol.”;

1.2.41. punctul 21.A.122 Eligibilitate:

1.2.40.1. în aliniat cuvintele „unui produs, a unei piese sau a unui echipament” se substituie cu cuvintele „unui produs, a unei piese, a unui echipament, a unei CMU sau a unei componente de CMU”;

1.2.40.2. la litera (a) cuvintele „unui produs, al unei piese sau al unui echipament” se substituie cu cuvintele „afert produsului, piesei, echipamentului, CMU sau componente de CMU respective”;

1.2.42. punctul 21.A.124 Cerere:

1.2.42.1. la litera (a) cuvintele „unui produs, a unei piese sau a unui echipament” se substituie cu cuvintele „unui produs, a unei piese, a unui echipament, a unei CMU și a unei componente de CMU”;

1.2.42.2. la litera (b) textul subpunctului 1 va avea următorul cuprins:

„1. elemente de probă care să demonstreze, după caz, că:”;

1.2.42.2.1. la subpunctul 1(ii) cuvintele „produsului, piesei sau echipamentului” se substituie cu cuvintele „unui produs, a unei piese, a unui echipament, a unui UAS, a unei CMU sau a unei componente de CMU”;

1.2.43. la punctul 21.A.125A Emiterea unei scrisori de aprobare:

1.2.43.1. în aliniat cuvintele „produsului, piesei sau echipamentului” se substituie cu cuvintele „produsului, a piesei, a echipamentului, a CMU sau a componente de CMU”;

1.2.43.2. la litera (a) cuvintele „produs, piesă sau echipament” se substituie cu cuvintele „piesă, echipament, CMU sau componentă de CMU”;

1.2.44. punctul 21.A.125C Durata și continuitatea valabilității, la litera (a) subpunctul 3 cuvintele „de produse, piese și echipamente” se substituie cu cuvintele „de produse, piese, echipamente, CMU-uri sau componente de CMU”;

1.2.45. punctul 21.A.126 Sistemul de control al producției:

1.2.44.1. la litera (a) subpunctele 1, 3 și 4 vor avea următorul cuprins:

„1. materialele achiziționate și piesele cumpărate sau subcontractate sunt conforme specificațiilor din datele de proiectare aplicabile;”;

„3. procesele, tehnicile de producție și metodele de asamblare care afectează calitatea și siguranța produsului, a piesei, a echipamentului, a UAS-ului, a CMU sau a componente de CMU finite sunt realizate conform specificațiilor acceptate de autoritatea competentă;

4. modificările de proiectare, inclusiv înlocuirea materialelor, au fost aprobate în temeiul prezentei anexe și controlate înainte de a fi încorporate în piesa, echipamentul, UAS-ul, CMU sau componenta de CMU a produsului finit.”;

1.2.44.2. la litera (b) subpunctele 4 și 5 vor avea următorul cuprins:

„4. materialele și piesele respinse sunt separate și identificate astfel încât să se împiedice instalarea lor pe produsul, piesa, echipamentul, CMU sau componenta de CMU finită;

5. materialele și piesele reținute din cauza abaterii de la proiectul de tip sau de la specificațiile de producție și care sunt destinate montării pe produsul, piesa, echipamentul, CMU sau componenta de CMU finită sunt supuse unei proceduri aprobate de analiză tehnică și de fabricație; materialele și piesele despre care s-a constatat că sunt în stare de funcționare în cadrul procedurii respective sunt identificate și reinspectate în mod corespunzător pentru a se constata dacă este necesar să fie reprelucrate sau reparate; materialele și piesele respinse în cadrul acestei proceduri trebuie marcate și casate pentru a se asigura faptul că nu vor fi încorporate în produsul finit.”;

1.2.46. punctul 21.A.128 Probe: motoare și elice:

1.2.46.1. titlul va avea următorul cuprins:

„**21.A.128 Încercări: motoare, elice, și unități de control și monitorizare (CMU)**”;

1.2.46.2. în aliniat cuvintele „al motoarelor sau al elicelor fabricate în temeiul prezentului capitol supune fiecare motor sau fiecare elice cu pas variabil” se substituie cu cuvintele „motoarelor, elicelor sau CMU-urilor fabricate în temeiul prezentului capitol trebuie să supună fiecare motor, fiecare elice cu pas variabil sau fiecare CMU”;

1.2.47. punctul 21.A.129 Obligațiile organizației de producție:

1.2.47.1. în aliniat cuvintele „al unui produs, al unei piese sau al unui echipament” se substituie cu cuvintele „al unui produs, al unei piese, al unui echipament, al unei CMU sau al unei componente de CMU”;

1.2.47.2. literele (a) – (d) vor avea următorul cuprins:

(a) pune la dispoziția AAC, pentru verificare, fiecare produs, piesă, echipament, CMU sau componentă de CMU;

(b) păstrează, la locul de producție, datele tehnice și desenele necesare pentru a determina dacă produsul, piesa, echipamentul, CMU sau componentă de CMU este conform cu datele de proiectare aplicabile;

(c) menține sistemul de control al producției care garantează că fiecare produs, piesă, echipament, CMU sau componentă de CMU este conformă cu datele de proiectare aplicabile și poate funcționa în condiții de siguranță;

(d) asigură asistență deținătorului certificatului de tip, certificatului de tip restrictiv sau aprobării de proiect, în tratarea oricăror acțiuni de continuitate a navigabilității, ce au legătură cu produsele, piesele, echipamentele, CMU-urile sau componente de CMU care au fost produse;

1.2.48. punctul 21.A.130 Declarația de conformitate:

1.2.48.1. la litera (a) cuvintele „al unui produs, al unei piese sau al unui echipament” se substituie cu cuvintele „ al unui produs, al unei piese, al unui echipament, al unei CMU sau al unei componente de CMU”; cuvintele „ alte produse, piese sau echipamente” se substituie cu cuvintele „ alte produse, piese echipamente, CMU-URI sau componente de CMU”;

1.2.48.2. la litera (b):

1.2.48.2.1. subpunctul 1 va avea următorul cuprins:

„1. pentru fiecare produs, piesă, echipament, CMU sau componentă de CMU, o declarație prin care se atestă faptul că produsul, piesa, echipamentul, CMU sau componenta de CMU este conformă cu datele de proiectare aprobate și poate fi exploatat în siguranță;”;

1.2.48.3. litera (c) va avea următorul cuprins:

„(c) Fiecare producător al unui produs, al unei piese, al unui echipament, al unei CMU sau al unei componente de CMU menționate la litera (a) are obligația să prezinte o declarație de conformitate curentă în vederea validării de către autoritatea competentă în oricare dintre următoarele situații:

1. la transferul inițial al proprietății unui astfel de produs, piesă, echipament, CMU sau componentă de CMU;

2. la solicitarea emiterii inițiale a unui certificat de navigabilitate pentru aeronavă; sau

3. la solicitarea emiterii inițiale a unui document privind navigabilitatea pentru un motor, o elice, o piesă un echipament, o CMU și o componentă de CMU.”;

1.2.48.4. la litera (d) cuvintele „produsul, piesa sau echipamentul” se substituie cu cuvintele „ produsul, piesa, echipamentul, CMU sau componenta de CMU”;

1.2.49. punctul 21.A.131 Domeniul de aplicare la litera (a) cuvintele „produselor, pieselor și echipamentelor” se substituie cu cuvintele „produselor, pieselor, echipamentelor, CMU-urilor sau componentelor de CMU”;

1.2.50. punctul 21.A.139 Sistemul de management al producției:

1.2.50.1. litera (d):

1.2.50.1.1. la subpunctul 1 cuvintele „produs, piesă sau echipament produs” se substituie cu cuvintele „ produs, piesă, echipament, CMU sau componentă de CMU produsă”;

1.2.50.1.2. la subpunctul 2(iii) cuvintele „produsele, piesele, materialele și echipamentele” se substituie cu cuvintele „produsele, piesele, materialele, echipamentele, CMU-urile sau componentele de CMU”;

1.2.51. la punctul 21.A.147 Modificări ale sistemului de management al producției, în text cuvintele „navigabilitate și de protecție a mediului ale produsului, ale piesei sau ale echipamentului” se substituie cu cuvintele „navigabilitate și de compatibilitate cu mediul ale produsului, ale piesei, ale echipamentului, ale UAS-ului, ale CMU sau ale componente de CMU”;

1.2.52. la punctul 21.A.151 Condiții privind aprobarea, în text după cuvintele „sau ambele,” se completează cu cuvintele „CMU sau componentele de CMU sau ambele,”;

1.2.53. punctul 21.A.159 Durata și continuitatea valabilității, la litera (a) subpunctul 3 cuvintele „produselor, pieselor și echipamentelor” se substituie cu cuvintele „produselor, pieselor, echipamentelor, CMU-urilor sau componentelor de CMU”;

1.2.54. punctul 21.A.163 Prerogative:

1.2.54.1. la litera (b) după sintagma „prezentării,” se completează cu cuvintele „pentru aeronavă și UAS,”;

1.2.54.2. la litera (c) cuvintele „produse, piese sau echipamente” se substituie cu cuvintele „produse, piese, echipamente, CMU-uri sau componente de CMU”;

1.2.55. punctul 21.A.165 Obligațiile deținătorului:

1.2.55.1. litera (c):

1.2.55.1.1. la subpunctul 2 cuvintele „produse, piese sau echipamente” se substituie cu cuvintele „produse, piese, echipamente, CMU-uri sau componente de CMU”;

1.2.55.1.2. subpunctul 3 în text cuvintele „în cazul cerințelor de protecției a mediului” se substituie cu cuvintele „în cazul protecției mediului”;

1.2.55.1.3. la subpunctul 4 cuvintele „produse, piese sau echipamente” se substituie cu cuvintele „produse, piese, echipamente, CMU-uri sau componente de CMU”;

1.2.55.2. la litera (d) cuvintele „produsele, piesele sau echipamentele” se substituie cu cuvintele „produsele, piesele, echipamentele, UAS-urile, CMU-urile sau componentele de CMU”;

1.2.56. punctul 21.A.174 Cerere:

1.2.56.1. la litera (b):

1.2.56.1.1. subpunctul 2 (ii) va avea următorul cuprins:

„(ii) o fișă de masă și centraj, însoțită de un program de încărcare, atunci când acest lucru este impus de specificațiile de certificare aplicabile aeronavei în cauză; și”;

1.2.56.1.2. pe tot textul Regulamentului textul „din Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu” se substituie cu textul „Regulamentul privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu sau cu partea ML.UAS la Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative pentru continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizațiilor, personalului, precum și cerințe pentru autoritățile competente”;

1.2.56.1.3. la subpunctul 3 (ii) a doua și a treia liniuță vor avea următorul cuprins:

„— o fișă de masă și centraj, însoțită de instrucțiunile de încărcare, atunci când acest lucru este impus de specificațiile de certificare aplicabile aeronavei în cauză;

— manualul de zbor, atunci când existența sa este impusă de codurile de navigabilitate pentru aeronava implicată;”;

1.2.57. punctul 21.A.239 Sistemul de management al proiectării;

1.2.57.1. la litera (d):

1.2.57.1.1. la subpunctul 1 cuvintele „produselor, pieselor și echipamentelor” se substituie cu cuvintele „produselor, pieselor, echipamentelor, UAS-urilor, CMU-urilor sau componentelor de CMU”;

1.2.57.1.2. la subpunctul 1 (i) cuvintele „produselor, pieselor și echipamentelor” se substituie cu cuvintele „produselor, pieselor, echipamentelor, UAS-urilor, CMU-urilor sau componentelor de CMU”;

1.2.57.1.3. la subpunctul 3 cuvintele „a pieselor sau echipamentelor” se substituie cu cuvintele „a pieselor, echipamentelor, UAS-urilor, CMU-urilor sau componentelor de CMU”;

1.2.58. punctul 21.A.243 Manual:

1.2.58.1. la litera (a) cuvintele „de produse, piese și echipamente” se substituie cu cuvintele „de produse, piese, echipamente, UAS-uri, CMU-uri sau componente de CMU”;

1.2.58.2. litera (b) va avea următorul cuprins:

„(b) În cazul în care orice fel de piesă, echipament sau componentă de CMU sau orice fel de modificări aduse produselor, UAS-urilor sau CMU-urilor sunt proiectate de organizații partenere sau de subcontractanți, manualul trebuie să cuprindă o declarație cu privire la modul în care organizația de proiectare poate demonstra, pentru toate piesele, echipamentele sau componentele de CMU, conformitatea solicitată la punctul 21.A.239 litera (d) subpunctul 2 și cuprinde, direct sau prin trimiteri încrucișate, descrieri și informații cu privire la activitățile de proiectare și organizarea acelor organizații partenere sau acelor subcontractanți, care sunt necesare pentru întocmirea acestei declarații.”;

1.2.58.3. la litera (d) cuvintele „la datele privind conformitatea operațională și aspectele legate de protecția mediului” se substituie cu cuvintele „datele privind conformitatea operațională și compatibilitatea cu mediul”;

1.2.59. punctul 21.A.245 Resurse, litera (e) va avea următorul cuprins:

„(e) Organizația de proiectare se asigură că:

1. personalul din toate departamentele tehnice este în număr suficient, deține o experiență corespunzătoare și dispune de autoritatea necesară pentru a putea îndeplini responsabilitățile atribuite, precum și de dotări, echipamente și birouri care să permită personalului să realizeze cerințele de navigabilitate, privind datele de adecvare operațională și de protecție a mediului pentru produsul, UAS-ul sau CMU respectivă;

2. există o coordonare deplină și eficientă inter- și intradepartamentală în ceea ce privește problemele legate de navigabilitate, de datele de adecvare operațională și de compatibilitatea cu mediul.”;

1.2.60. la punctul 21.A.247 Modificări ale sistemului de management al proiectării, textul „pentru adecvarea operațională și protecția mediului referitoare la produs, piesă sau echipament” se substituie cu textul „datele privind adecvarea

operațională și compatibilitatea cu mediul referitoare la produs, piesă, echipament, UAS, CMU sau componentă de CMU”;

1.2.61. punctul 21.A.251 Condiții de aprobare va avea următorul cuprins:

„21.A.251 Condiții de aprobare

Condițiile de aprobare trebuie să identifice tipurile de lucrări de proiectare, categoriile de produse, piese, echipamente, UAS-uri, CMU-uri sau componente de CMU pentru care organizația de proiectare deține o aprobare de organizație de proiectare, precum și funcțiile și sarcinile pe care organizația este autorizată să le îndeplinească în ceea ce privește navigabilitatea, datele privind adecvarea operațională și caracteristicile de compatibilitate cu mediul ale produselor, UAS-urilor sau CMU-urilor. În ceea ce privește aprobările de organizație de proiectare care acoperă certificarea de tip, condițiile de aprobare trebuie să conțină, suplimentar, lista produselor, a CMU-urilor sau a unităților auxiliare de alimentare. Aceste condiții fac parte integrantă din aprobarea de organizație de proiectare.”;

1.2.62. punctul 21.A.259 Durata și menținerea valabilității, la litera (a) subpunctul 3 după cuvântul „produselor” se completează cu cuvintele „și a CMU-urilor”;

1.2.63. punctul 21.A.263 Prerogative:

1.2.63.1. la litera (c) subpunctul 5 după cuvântul „produse,” se completează cu cuvintele „CMU-uri”;

1.2.63.2. la litera (c) subpunctul 7 (i) după cuvântul „aeronavei” se completează cu cuvintele „, a UAS-ului sau a CMU”;

1.2.64. punctul 21.A.265 Obligațiile deținătorului, la litera (c) cuvântul „produselor” se substituie cu textul „produsului, a UAS-ului sau a CMU,”;

1.2.65. titlul Capitolului K va avea următorul cuprins:

„CAPITOLUL K

PIESE, ECHIPAMENTE ȘI COMPONENTE ALE UNITĂȚILOR DE CONTROL ȘI MONITORIZARE (CMU)”;

1.2.66. la punctul 21.A.301 Domeniu de aplicare, cuvintele „pieselor și echipamentelor” se substituie cu cuvintele „pieselor, echipamentelor și componentelor de CMU”;

1.2.67. punctul 21.A.303 Conformitatea cu cerințele aplicabile, va avea următorul cuprins:

„21.A.303 Conformitatea cu cerințele aplicabile

Dovada de conformitate a pieselor, echipamentelor și componentelor de CMU care urmează a fi instalate într-un produs cu certificat de tip sau într-o CMU se prezintă:

(a) în cadrul procedurilor de certificare de tip din capitolul B, D sau E pentru produsul, UAS-ul sau CMU în care trebuie instalat; sau

(c) în cazul pieselor standard, în conformitate cu standardele recunoscute.”;

1.2.68. titlul punctului 21.A.305 va avea următorul cuprins:

„21.A.305 Aprobarea pieselor, a echipamentelor și a componentelor unităților de control și monitorizare (CMU)”

1.2.69. după punctul 21.A.307 Eligibilitatea pentru instalare a pieselor și a echipamentelor, se completează cu un punct nou în următoarea redacție:

„21.A.308 Eligibilitatea unei componente pentru instalarea pe o unitate de control și monitorizare (CMU)

(a) O componentă de CMU care este critică pentru exploatarea preconizată a UAS, astfel cum este stabilită de titularul aprobării de proiect și convenită cu AAC, este eligibilă pentru instalarea pe o CMU cu condiția să poată fi exploatată în condiții de siguranță, să fie marcată în conformitate cu capitolul Q și să fie însoțită de un certificat de autorizare a dării în exploatare (formularul 1 al AAC).

(b) O componentă de CMU care nu este considerată critică pentru exploatarea preconizată a UAS, astfel cum este stabilită de titularul aprobării de proiect și convenită cu AAC, este eligibilă pentru instalarea într-o CMU cu condiția ca:

1. componenta de CMU să poată fi exploatată în condiții de siguranță; și
2. instalatorul să dețină un document emis de persoana sau de organizația care a fabricat componenta de CMU, care să declare numele și identificarea componentei, conformitatea componentei cu datele sale de proiectare, și care să includă data emiterii.”;

1.2.70. punctul 21.A.431A Domeniu de aplicare:

1.2.70.1. la litera (a) cuvintele „al unui produs, al unei piese sau al unui echipament” se substituie cu cuvintele „al unui produs, al unei piese , al unui echipament, al unei CMU sau al unei componente de CMU,”;

1.2.70.2. la litera (c) cuvintele „produs, piesă sau echipament” se substituie cu cuvintele „produs, piesă, echipament, CMU sau componentă de CMU”;

1.2.70.3. la litera (d) cuvintele „pieselor sau echipamentelor” se substituie cu cuvintele „ pieselor, a echipamentelor sau a componentelor de CMU”;

1.2.71. punctul 21A.431B Reparații standard, la litera (a) subpunctul 1 (i) și (ii) vor avea următorul cuprins:

„(i) avioane cu o masă maximă la decolare (MTOM) de 5 700 kg sau mai mică;

(ii) giravioane cu MTOM de 3 175 kg sau mai mică;”;

1.2.71.1. litera (a) subpunctul 1 se completează cu (iv) după cum urmează:

„(iv) aeronave capabile de VTOL cu MTOM de 5 700 kg sau mai mică;”;

1.2.72. punctul 21.A.432C Cererea de aprobare a unui proiect de reparații:

1.2.72.1. la litera (b) subpunctul 3 va avea următorul cuprins:

„3. identificarea oricăror noi investigații necesare pentru a demonstra conformitatea proiectului de reparații și a aspectelor vizate de proiectul de reparații cu

baza certificării de tip și cu cerințele aplicabile legate de protecția mediului incluse ca referință fie în certificatul de tip, fie în certificatul de tip suplimentar.”;

1.2.72.2. la litera (b) subpunctul 6 după cuvintele „cu baza certificării de tip” se completează cu cuvintele „sau cu cerințele de protecție a mediului aplicabile”, iar cuvântul „produsului” se substituie cu cuvintele „,a UAS-ului sau a CMU sau a compatibilității cu mediul”;

1.2.73. punctul 21.A.433 Cerințe pentru aprobarea unui proiect de reparații:

1.2.73.1. la litera (a):

1.2.73.1.1. subpunctul 1, textul „respectă baza certificării de tip” se substituie cu textul „respectă baza certificării de tip și cerințele de protecție a mediului inclusă ca referință, după caz,”;

1.2.73.1.2. subpunctul 2 după cuvintele „baza certificării de tip” se completează cu cuvintele „și cu cerințele de protecție a mediului”;

1.2.73.1.3. subpunctul 3 după cuvântul „produsului” se completează cu cuvintele „a UAS sau a CMU”;

1.2.73.1.4. subpunctul 4 (ii) după cuvintele „produsului modificat,” se completează cu cuvintele „a UAS modificat sau a CMU modificate,”;

1.2.74. la punctul 21.A.439 Fabricarea pieselor de schimb, în text, cuvintele „Piese și echipamentele” se substituie cu cuvintele „Piese, echipamentele și componentele CMU”;

1.2.75. punctul 21.A.445 Defecțiuni neremediate, la litera (a) cuvintele „un produs defect, o piesă defectă sau un echipament defect” se substituie cu cuvintele „un produs, o piesă, un echipament, o CMU sau o componentă de CMU defectă”;

1.2.76. punctul 21.A.701 Domeniu de aplicare, la litera (a) subpunctul 14 va avea următorul cuprins:

„14. pilotarea aeronavelor care îndeplinesc cerințele de navigabilitate aplicabile înainte de demonstrarea conformității cu cerințele aplicabile de protecție a mediului;”;

1.2.77. punctul 21.A.708 Condițiile de zbor:

1.2.77.1. la litera (a) după cuvântul „zbor” se completează cu textul „, inclusiv, pentru aeronavele fără pilot la bord, configurația CMU care este utilizată pentru a controla aeronava”;

1.2.77.2. litera (b) după subpunctul 6 se completează cu subpunctul 7 va avea următorul cuprins:

„7. pentru aeronavele fără pilot la bord, acordurile și instrucțiunile specifice pentru exploatarea și continuitatea navigabilității UAS sau a CMU;”

1.2.77.3. litera (d) va avea următorul cuprins:

„(d) metoda utilizată pentru controlul configurației aeronavei – inclusiv, pentru aeronavele fără pilot la bord, configurația CMU care este utilizată pentru a controla aeronava – astfel încât aceasta se continue să se încadreze în condițiile stabilite.”;

1.2.78. punctul 21.A.711 Emiterea unui permis de zbor, litera (d) va avea următorul cuprins:

„(d) O organizație aprobată poate elibera un permis de zbor (formularul AAC 20b) în temeiul privilegiului acordat în conformitate cu punctul CAMO.A.125 din partea CAMO sau cu punctul CAO.A.095 din partea CAO din Regulament privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu, sau cu punctul CAO.UAS.095 din Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative pentru continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, după caz, atunci când condițiile de zbor menționate la punctul 21.A.708 din prezenta anexă au fost aprobate în conformitate cu punctul 21.A.710 din prezenta anexă.”;

1.2.79. titlul Capitolul Q va avea următorul cuprins:

„CAPITOLUL Q
IDENTIFICAREA PRODUSELOR, A PIESELOR, A
ECHIPAMENTELOR, A UNITĂȚILOR DE CONTROL ȘI MONITORIZARE
(CMU) ȘI A COMPONENTELOR DE CMU”;

1.2.80. titlul punctului 21.A.801 va avea următorul cuprins:

„**21.A.801 Identificarea produselor și a unităților de control și monitorizare (CMU)**”;

1.2.80.1. la litera (a) după cuvântul „produselor” se completează cu cuvintele „și a CMU-urilor produse în temeiul capitolului F sau G”;

1.2.80.1.1. la litera (a) subpunctul 2 după cuvântul „produsului” se completează cu cuvintele „și denumirea CMU”;

1.2.80.1.2. la litera (a) subpunctul 4 cuvintele „unui motor” se substituie cu cuvântul „motoarelor”;

1.2.80.2. după litera (d) se completează cu litera (e) cu următorul conținut:

„(e) Orice fabricant, persoană fizică sau juridică, care produce o CMU în condițiile prevăzute în capitolul G sau în capitolul F, trebuie să o identifice prin aplicarea unei plăci, prin ștanțare, gravare, corodare sau prin altă metodă de identificare ignifugă aprobată, care să conțină informațiile specificate la litera (a), astfel încât acestea să fie accesibile și lizibile și să nu poată fi șterse ori înlăturate în condiții de funcționare normală și nici să se piardă ori să se distrugă în caz de accident.”;

1.2.81. punctul 21.A.803 Tratarea datelor de identificare:

1.2.81.1. la litera (a) cuvintele „sau motor sau butuc de elice sau” se substituie cu cuvintele „, butuc de elice sau CMU, sau numărul de identificare menționat”;

1.2.81.2. la litera (c) subpunctul 1 după cuvintele „sau butuc de elice sau” se completează cu cuvintele „CMU, sau informațiile de identificare menționate”;

1.2.81.3. la litera (d), după cuvintele „butuc de elice” se completează cu cuvintele „sau o CMU”;

1.2.82. titlul punctului 21.A.804 va avea următorul cuprins:

„21.A.804 Identificarea pieselor, a echipamentelor și a componentelor unităților de control și monitorizare (CMU)”;

1.2.82.1. la litera (a) după cuvintele „de tip” se completează cu cuvintele „și fiecare componentă de CMU care este eligibilă pentru instalarea într-o CMU certificată în conformitate cu prezenta anexă”;

1.2.82.1.1. la litera (a) subpunctul 3 se expune după cum urmează:

„3. literele PA:

(i) pentru piesele sau echipamentele fabricate în conformitate cu date de proiectare aprobate care nu aparțin titularului certificatului de tip al produsului în cauză, și pentru piesele și echipamentele care fac obiectul punctului 21.A.307 litera (b);

(ii) pentru componentele de CMU produse în conformitate cu date de proiectare aprobate care nu aparțin titularului certificatului de tip al CMU aferente sau titularului certificatului de tip UA, atunci când CMU este certificată ca parte a UA, cu excepția componentelor de CMU care intră sub incidența punctului 21.A.308 litera (b)”;

1.2.82.2. pe tot textul literei (b) cuvintele „o piesă sau un echipament” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „o piesă, un echipament sau o componentă de CMU” la formele gramaticale corespunzător;

1.2.83. punctul 21.B.20 Reacția imediată la o problemă de siguranță:

1.82.1 la litera (b) cuvintele „produse, piese, echipamente” se substituie cu cuvintele „produse, piese, echipamente, UAS-uri, CMU-uri sau componente de CMU”;

1.2.84. punctul 21.B.20A Reacția imediată la un incident sau o vulnerabilitate în materie de securitate a informațiilor cu impact asupra siguranței aviației, la litera (b) cuvintele „produse, piese,” se substituie cu cuvintele „produse, piese, unități de control și de monitorizare (CMU), componente CMU,”;

1.2.85. punctul 21.B.70 Specificații de certificare, va avea următorul cuprins:

„21.B.70 Specificații de certificare

În conformitate cu prevederile Codului Aerian, AAC emite specificații de certificare și alte specificații detaliate, inclusiv specificații de certificare pentru navigabilitate și date privind conformitatea operațională pe care organizațiile și personalul competent le pot utiliza pentru a demonstra conformitatea produselor, pieselor, echipamentelor, UAS-urilor, CMU-urilor și componentelor de CMU cu cerințele esențiale aplicabile. Specificațiile trebuie să fie suficient de detaliate și specifice pentru a indica solicitanților condițiile în care se eliberează, se modifică sau se suplimentează certificatele.”;

1.2.86. punctul 21.B.75 Condiții speciale:

1.2.86.1. la litera (a) după cuvântul „pentru un produs,” se completează cu cuvintele „un UAS sau o CMU”; iar după cuvintele „pentru produs,” se completează cu cuvintele „UAS sau CMU”;

1.2.86.1.1. la litera (a) subpunctul 1 după cuvântul „produsul” se completează cu cuvintele „, UAS-ul sau CMU”;

1.2.86.1.2. la litera (a) subpunctul 3 va avea următorul cuprins:

„3. experiența în exploatare cu alte produse, UAS-uri sau CMU-uri similare sau cu produse sau CMU-uri care au caracteristici de proiectare similare sau care prezintă pericole nou identificate a arătat că pot apărea condiții de risc la adresa siguranței în exploatare.”;

1.2.87. punctul 21.B.80 Baza certificării de tip pentru un certificat de tip sau un certificat de tip restrictiv:

1.2.87.1. textul literei (a) va avea următorul cuprins:

„(a) specificațiile de certificare pentru navigabilitate indicate de AAC pentru produs, UAS sau CMU, aplicabile la data depunerii cererii pentru certificatul respectiv și orice condiție specială prevăzută de AAC în conformitate cu punctul 21.B.75 litera (a), cu excepția cazului în care:”;

1.2.87.2. litera (b) va avea următorul cuprins:

„(b) Rezervat.”;

1.2.88. punctul 21.B.82 Baza de certificare a datelor privind conformitatea operațională pentru un certificat de tip sau un certificat de tip restrictiv al unei aeronave, la litera (a) subpunctul 2 se expune în următoarea redacție:

„2. AAC acceptă sau prevede mijloace alternative pentru a demonstra conformarea cu cerințele esențiale prevăzute de Codului Aerian;”;

1.2.89. punctul 21.B.85 Cerințele de protecție a mediului aplicabile în cazul unui certificat tip sau al unui certificat de tip restrictiv, se se expune în următoarea redacție:

„21.B.85 Cerințele de protecție a mediului aplicabile în cazul unui certificat tip sau al unui certificat de tip restrictiv

(a) În cazul unui certificat de tip sau al unui certificat de tip restrictiv pentru o aeronavă sau pentru un certificat de tip pentru un motor, AAC desemnează și notifică solicitantului cerințele de protecție a mediului aplicabile cerințelor esențiale menționate în Codul aerian și actele sale de punere în aplicare.

(b) (rezervat).”;

1.2.90. punctul 21.B.100 Nivelul de implicare, la litera (a) a doua liniuță cuvintele „produsului sau asupra protecției mediului” se substituie cu cuvintele „produsului, a UAS-ului și a CMU sau asupra compatibilității cu mediul”;

1.2.91. punctul 21.B.103 Eliberarea unui certificat de tip sau a unui certificat de tip restrictiv, textul literei (a) se modifică după cum urmează:

„(a) AAC eliberează un certificat de tip pentru aeronavă, motor, elice sau CMU sau un certificat de tip restrictiv pentru o aeronavă, dacă:”;

1.2.91.1. la litera (a) subpunctul 3 după cuvintele „produsului” se completează cu cuvintele „, a UAS sau a CMU”;

1.2.92. la punctul 21.B.107 Eliberarea unei aprobări pentru o modificare a unui certificat de tip, litera (a) subpunctul 3 după cuvântul „produsului” se completează cu cuvintele „a UAS sau a CMU”;

1.2.93. la punctul 21.B.111 Eliberarea unui certificat de tip suplimentar, la litera (a) subpunctul 3 după cuvântul „produsului,” se completează cu cuvintele „a UAS sau a CMU”;

1.2.94. punctul 21.B.120 Procedura de certificare inițială, la litera (a) cuvintele „produselor, pieselor și echipamentelor individuale” se substituie cu cuvintele „produselor, pieselor, echipamentelor, unităților de control și de monitorizare (CMU) și componentelor CMU individuale”;

1.2.95. punctul 21.B.125 Constatări și acțiuni corective; observații, litera (d) se completează cu o propoziție nouă, după cum urmează:

„În cazul în care o constatare de nivel 1 se referă direct la o aeronavă sau la o unitate de control și de monitorizare (CMU), AAC informează autoritatea competentă a statului în care este înmatriculată aeronava sau aeronava fără pilot la bord (UA) controlată de respectiva CMU.”;

1.2.96. punctul 21.B.135 Menținerea scrisorii de aprobare:

1.2.96.1. la litera (a) cuvintele „aeronava completă, piesele și echipamentele” se substituie cu cuvintele „aeronava completă, piesele, echipamentele, unitățile de control și de monitorizare (CMU) și componentele CMU”;

1.2.96.2. la litera (b) subpunctul 1 cuvintele „produsul, piesa sau echipamentul” se substituie cu cuvintele „produsul, piesa, echipamentul, unitatea de control și de monitorizare (UPC) sau componenta UPC”;

1.2.97. punctul 21.B.221 Principiile de supraveghere, la litera (g):

1.2.97.1. trimiterea „de la lit. (a)-(f)” se substituie cu „de la lit. (a)-(d)”;

1.2.97.2. textul „pentru a asigura managementul corespunzător al riscurilor în materie de securitate a informațiilor care pot avea un impact asupra siguranței aviației,” se exclude;

1.2.98. punctul 21.B.222 Programul de supraveghere, la litera (b) (ii) cuvintele „de produse, piese și echipamente” se substituie cu cuvintele „de produse, piese, echipamente, unități de control și de monitorizare (UPC) și componente UPC”;

1.2.99. punctul 21.B.320 Investigații, la litera (b) subpunctul 5 după cuvintele „inspectarea aeronavei” se completează cu cuvintele „și, în cazul aeronavelor fără pilot la bord, a CMU”;

1.2.100. la punctul 21.B.325 Eliberarea certificatelor de navigabilitate, litera (c) se completează cu subpunctele 4 și 5 și vor avea următorul cuprins:

„4. pentru aeronavele fără pilot la bord noi care fac obiectul părții ML.UAS la Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative pentru continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizațiilor, personalului, precum și cerințe pentru autoritățile competente un certificat inițial de examinare a navigabilității, formularul 15d al AAC;

5. pentru aeronavele fără pilot la bord folosite care provin dintr-un stat nemembru și care fac obiectul părții ML.UAS la Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative pentru continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizațiilor, personalului, precum și cerințe pentru autoritățile competente un certificat inițial de examinare a navigabilității, formularul 15d al AAC, atunci când AAC a efectuat examinarea navigabilității.”;

1.2.101. punctul 21.B.326 Certificate de navigabilitate:

1.2.101.1. la litera (a) subpunctul 2 după cuvintele „că aeronava” se completează cu cuvintele „sau UAS, după caz,”;

1.2.101.1. la litera (b) subpunctul 1 (i) și subpunctul 2 după cuvântul „aeronava” se completează cu cuvintele „sau UAS, după caz,”;

1.2.102. punctul 21.B.327 Certificate de navigabilitate restrictive, la litera (a) subpunctul 1 (ii) și subpunctul 2 (i) A și (ii) după cuvântul „aeronava” se completează cu cuvintele „sau UAS, după caz,”;

1.2.103. punctul 21.B.431 Principii de supraveghere:

1.2.103.1. la litera (a) după subpunctul 3 se completează cu subpunctul 4 în următoarea redacție:

„4. să furnizeze AAC dovezile necesare în cazul în care trebuie luate măsuri suplimentare, inclusiv măsurile prevăzute la punctul 21.B.433.”;

1.2.103.2. litera (d) se modifică după cum urmează:

„(d) Pentru certificarea și supravegherea conformității organizației cu pct. 21.A.239A, în plus față de respectarea dispozițiilor de la lit. (a)-(c), AAC examinează orice aprobare acordată în temeiul punctului IS.D.OR.200 litera (e) din anexa nr. 2 (partea IS.D.OR) la Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 722/2025 în urma ciclului de audit de supraveghere aplicabil și ori de câte ori sunt implementate modificări ale domeniului de activitate al organizației.”;

1.2.104. punctul 21.B.432 Programul de supraveghere, la litera (b) subpunctul 1 (ii) se expune după cum urmează:

„(ii) audituri de produse, de UAS și de CMU dintr-un eșantion relevant de proiectare și certificare a produselor, pieselor și echipamentelor, UAS-urilor, CMU-urilor și părților de CMU care se încadrează în domeniul de activitate al organizației,”;

1.2.105. titlul Capitolului K se expune în următoarea redacție:

**„CAPITOLUL K
PIESE, ECHIPAMENTE ȘI COMPONENTE ALE UNITĂȚILOR DE
CONTROL ȘI MONITORIZARE (CMU)”;**

1.2.106. titlul punctului 21.B.450 va avea următorul cuprins:

„21.B.450 Modificări la baza certificării de tip în vederea aprobării de proiect pentru reparație”;

1.2.107. punctul 21.B.453 Eliberarea aprobării unui proiect de reparații, la litera (a) subpunctul 4 după cuvântul „produsul” se completează cu cuvintele „, a UAS sau a CMU”;

1.2.108. punctul 21.B.520 Investigații, la litera (b) subpunctul 4 după cuvântul „aeronavei” se completează cu cuvintele „și, în cazul aeronavelor fără pilot la bord, a CMU”;

1.2.109. titlul Capitolului Q se modifică după cum urmează:

**„CAPITOLUL Q
IDENTIFICAREA PRODUSELOR, A PIESELOR, A ECHIPAMENTELOR, A
UNITĂȚILOR DE CONTROL ȘI MONITORIZARE (CMU) ȘI A
COMPONENTELOR DE CMU”;**

1.2.110. la Anexa nr. 1b la Regulament, titlul „PARTEA 21 Light” se completează după cum urmează:

„PARTEA 21 LIGHT

Certificarea și declarația de conformitate a proiectării aeronavelor, altele decât aeronavele fără pilot la bord destinate în principal aviației sportive și de agrement și a produselor și pieselor aferente, precum și declarația privind capacitatea de proiectare și de producție a organizațiilor”

1.2.111. la punctul 21L.A.143 Solicitarea unui certificat de navigabilitate sau a unui certificat de navigabilitate restrictiv, litera (f) subpunctul 5 textul „Regulamentul privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu” se substituie cu textul „Regulamentul privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu.”.

2. Hotărârea Guvernului nr. 949/2022 cu privire la aprobarea normelor de operare a aeronavelor fără pilot la bord (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 71-74, art. 145), se modifică după cum urmează:

2.1. în Anexa nr. 1:

2.1.1. clauza de armonizare va avea următorul cuprins:

„Prezentul Regulament transpune Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/947 al Comisiei din 24 mai 2019 privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord (Text cu relevanță pentru SEE), **CELEX: 32019R0947**, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 152 din 11 iunie 2019, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1110 al Comisiei din 10 aprilie 2024”;

2.1.2. la punctul nr. 3:

2.1.2.1. noțiunea „**sistem de aeronavă fără pilot la bord (UAS)**” va avea următorul cuprins:

„**sistem de aeronavă fără pilot la bord (UAS)** - orice aeronavă operată sau destinată să opereze în mod autonom sau să fie pilotată de la distanță fără pilot la bord, și unitatea sa de control și monitorizare;”;

2.1.2.2. după noțiunea „**observator al spațiului aerian**” se completează cu noțiunea „unitate de control și de monitorizare (CMU)” și va avea următorul cuprins:

„**unitate de control și monitorizare (CMU)** - echipamentele utilizate pentru controlul și monitorizarea de la distanță a aeronavelor fără pilot la bord, astfel cum sunt definite de noțiunea „echipament pentru controlul de la distanță al aeronavelor fără pilot la bord” la pct. 5 Anexa nr. 2”;

2.1.2.3. noțiunea „**serviciu de legătură C2**” va avea următorul cuprins:

„**legătură C2** - legătura de date dintre aeronava fără pilot la bord și CMU în scopul gestionării zborului;”;

2.1.2.4. după noțiunea „**volum de contingență**” se completează cu noțiunea „**suprafață de contingență**” va avea următorul cuprins:

„**suprafață de contingență** - proiecția volumului de contingență pe suprafața pământului;”;

2.1.2.5. după noțiunea „**noapte**” se completează cu noțiunea „**componentă UAS**”, și va avea următorul cuprins:

„**componentă UAS** - orice motor, elice sau parte a UA sau orice element al unității de control și de monitorizare.”;

2.1.3. după punctul 17 se completează cu punctul 17¹ cu următorul text:

„**17¹**. Operatorul unui UAS care îndeplinește condițiile specificate la punctul 69 subpunctul 4 din Anexa nr. 2 la prezenta Hotărâre trebuie să obțină următoarele certificate:

- (i) un certificat de navigabilitate sau un certificat de navigabilitate restrictiv eliberat în conformitate cu capitolul H din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul aprobat prin HG nr. 91/2024;
- (ii) un certificat de zgomot emis în conformitate cu capitolul I din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul aprobat prin HG nr. 91/2024 atunci când UA face obiectul cerințelor de protecție a mediului prevăzute la punctul 21.B.85.”;

2.1.4. la punctul 35, textul punctului, subpunctele 1) și 2) se substituie cu următorul text:

„**35.** Autoritatea Aeronautică Civilă acordă o autorizație de operare atunci când:

1) concluzia evaluării este că:

a) obiectivele de siguranță operațională țin seama de riscurile operațiunii;
b) mixul de măsuri de diminuare prevăzute în raport cu condițiile operaționale de executare a operațiunilor, competența personalului implicat și caracteristicile tehnice ale aeronavei fără pilot la bord sunt adecvate și suficient de robuste pentru a menține operarea în condiții de siguranță, având în vedere riscurile identificate la sol și în aer;

2) pentru UAS care sunt sau vor fi certificate în temeiul punctului 69 subpunctul 4 din Anexa nr. 2 la prezenta Hotărâre, UAS:

a) trebuie să aibă un certificat de navigabilitate valabil sau un certificat de navigabilitate restrictiv valabil și, în cazul în care UA face obiectul cerințelor de protecție a mediului prevăzute la punctul 21.B.85 din Regulamentul aprobat prin HG nr. 91/2024, un certificat de zgomot valabil; sau

b) dacă UA nu îndeplinește sau nu s-a demonstrat că îndeplinește cerințele de navigabilitate aplicabile, UAS trebuie să aibă condițiile de zbor aprobate în conformitate cu capitolul P din anexa nr. 1 (partea 21) la Regulamentul nr. 91/2024 aprobat prin HG nr. 91/2024;”

2.1.5. la punctul 37, după litera f), se completează cu literele g)-h) cu următorul text:

„g) certificatul de navigabilitate sau certificatul de navigabilitate restrictiv și certificatul de zgomot, în cazul în care astfel de certificate au fost eliberate;

h) condițiile de zbor aprobate în conformitate cu Regulamentul aprobat prin HG nr. 91/2024, în cazul în care UAS îndeplinește condițiile prevăzute la punctul 69 subpunctul 4) din Anexa nr. 2 la prezenta Hotărâre, iar UA nu îndeplinește sau nu s-a demonstrat că îndeplinește cerințele de navigabilitate aplicabile.”

2.1.6. după punctul 61 se completează cu punctul 61¹ după cum urmează:

„**61¹.** În pofida prevederilor RAC-RAASEAC, operatorul UAS al unei aeronave fără pilot la bord al cărei proiect este certificat trebuie să raporteze titularului aprobării de proiect a UAS sau a componentei UAS orice eveniment sau situație legată de siguranța unui UAS sau a componentei UAS identificate de organizație. În special, operatorul UAS raportează orice accident sau incident grav care implică UAS sau componenta UAS care pune în pericol sau care, dacă nu este remediat sau abordat în mod corespunzător, ar putea pune în pericol siguranța UAS sau a oricărei persoane fizice sau juridice.”;

2.1.7. în Anexa la Regulamentul privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot:

2.7.1.1. punctul UAS.SPEC.100 Utilizarea echipamentelor certificate și a aeronavelor fără pilot la bord certificate, se înlocuiește cu următorul text:

„ UAS.SPEC.100 Utilizarea echipamentelor certificate și a aeronavelor fără pilot la bord certificate

1. În cazul în care operatorul UAS utilizează o aeronavă fără pilot la bord pentru care a fost eliberat un certificat de navigabilitate sau un certificat de navigabilitate restrictiv, operatorul UAS se asigură că sistemul de aeronave fără pilot la bord respectă Regulamentul privind cerințele tehnice și administrative pentru continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, precum și pentru autorizarea organizațiilor, personalului și autorităților competente.

2. În cazul în care operatorul UAS utilizează echipamente certificate pe o aeronavă fără pilot la bord căreia nu i s-a eliberat nici un certificat de navigabilitate, nici un certificat de navigabilitate restrictiv, operatorul UAS trebuie să îndeplinească toate sarcinile următoare:

(i) înregistrează timpul de operare sau de funcționare în conformitate fie cu instrucțiunile, fie cu procedurile aplicabile echipamentelor certificate;

(ii) urmează instrucțiunile menționate în certificatul de echipament și respectă, de asemenea, toate directivele de navigabilitate aplicabile emise de agenție;

(iii) implementează orice măsură de siguranță impusă de AAC în conformitate cu pct. 60 din Regulament;

(iv) utilizează toate informațiile obligatorii relevante în materie de siguranță emise de AAC.”;

2.2. în Anexa nr. 2:

2.2.1. la punctul 5:

2.2.1.1. după noțiunea „echipament pentru comanda la distanță a aeronavelor fără pilot la bord” se completează cu noțiunea:

„sistem de aeronavă fără pilot la bord (UAS) - orice aeronavă operată sau destinată să opereze în mod autonom sau să fie pilotată de la distanță fără pilot la bord, și unitatea sa de control și monitorizare;”;

2.2.1.2. titlul noțiunii „zbor planat” se substituie cu „zbor staționar”;

2.2.1.3. după noțiunea „mulțimi” se completează cu următoarele noțiuni:

„echipament pentru controlul de la distanță al aeronavelor fără pilot la bord - orice instrument, echipament, mecanism, aparat, dispozitiv auxiliar, software sau accesoriu necesar pentru operarea în siguranță a unei aeronave fără pilot la bord, care nu constituie o piesă și care nu este transportat la bordul respectivei aeronave fără pilot la bord;

unitate de control și monitorizare (CMU) - echipamentele utilizate pentru controlul și monitorizarea de la distanță a aeronavelor fără pilot la bord, astfel cum sunt

definite de noțiunea „echipament pentru controlul de la distanță al aeronavelor fără pilot la bord”;

2.2.1.4. noțiunea „*serviciu de legătură C2*” va avea următorul conținut:

„*legătură C2* - legătura de date dintre aeronava fără pilot la bord și CMU în scopul gestionării zborului;”;

2.2.2. la punctul 69 subpunctul 1) după cuvântul „multimilor” se completează cu textul „,cu excepția cazului în care UA este mai ușoară decât aerul”;

2.2.3. după punctul 69 se completează cu punctul 69¹ care va avea următorul conținut:

„**69¹**. Punctul 69 nu se aplică UAS-urilor care sunt special concepute sau modificate în scopuri de cercetare, experimentale sau științifice și care sunt susceptibile de a fi produse în număr foarte limitat. Exploatarea acestor UAS va face obiectul unui permis de zbor în conformitate cu capitolul B din Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, a pieselor, a echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare, precum și privind cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin HG nr. 91/2024.”;

2.2.4. punctul 70 va avea următorul conținut:

„**70**. Un UAS care îndeplinește condițiile specificate la punctul 71 respectă cerințele aplicabile stabilite în Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, a pieselor, a echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare, precum și privind cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, aprobat prin HG nr. 91/2024, Cerințele Tehnice „Specificatii de navigabilitate suplimentare pentru un anumit tip de operațiuni”, Ediția 01 (CT – SNS), aprobat prin Ordinul Directorului AAC nr. 23/GEN din 14.05.2024.”;

2.2.5. după punctul 70 se completează cu punctul 70¹ care va avea următorul conținut:

„**70¹**. UAS certificate din alte motive decât cele specificate la punctul 71 trebuie să se conformeze cerințelor aplicabile prevăzute în Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, a pieselor, a echipamentelor, a unităților de control și monitorizare și a componentelor unităților de control și monitorizare, precum și privind cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de

proiectare și producție, aprobat prin HG nr. 91/2024, Cerințele Tehnice „Specificații de navigabilitate suplimentare pentru un anumit tip de operațiuni”, (CT – SNS),”;

2.2.6. la Anexa la Regulamentul privind sistemele de aeronave fără pilot la bord:

2.2.6.1. în Partea a II la punctul (15), Partea a III-a la punctul (17) și Partea a IV-a la punctul (13), cuvintele „stația de comandă” se substituie cu sintagma „CMU”.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea termenului de o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova

PRIM – MINISTRU

Alexandru MUNTEANU

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru, ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale**

Vladimir BOLEA